

Ђоре Вукадиновић

Ханибал аниѐ йорѝас

Историја се, наравно, никада не понавља дословно, али неке паралеле се тешко могу избећи

Након што је пропао његов славни покушај да, преласком преко Пиринеја и Алпа, Римљане победи на домаћем терену, и након што је Картагина у Другом пунском рату поражена, мада још не и дефинитивно уништена од стране Рима, картагински војсковођа Ханибал био је приморан да преда власт и оде у изгнанство. Било је то 195. године пре нове ере. Римљани су тражили његову смену (и „изручење“), и прогнали су га широм тада познатог света. Никада му нису заборавили понижење и страх који им је својевремено задао. Његова предаја, односно изручење римској правди био је ултиматум који је Рим постављао владарима и државама у којима је Ханибал налазио уточиште. Ханибал је тринаест година избегавао потере, потуцао се по афричким и малоазијским дворовима, а онда, коначно, у далекој Битинији, чији је краљ био суочен са ултиматумом да га преда или буде уни-

штен од моћног Рима, извршио самоубиство.

Не знам шта би тачно стајало у римској оптужници против Ханибала. Претпостављам „прекомерна употреба силе“ и „кршење обичаја рата“. Вероватно оних обичаја којих су се Римљани држали након што су, неколико деценија касније, Картагину до темеља срушили и спалили, малобројно непобијено становништво продали у робље, а по пољима око града посули со, како ту ни убудуће никакав живот више не би могао да се зачне.

Од тада су прошла двадесет и два века, а ви драги читаоци сами извучите одговарајући закључак. За прву руку, ја сугеришем само два. Први: за поражену страну, била она крива била права, никада нема праведног суда. Друго, нема сумње да историја – барем у технолошком смислу – напредује. Наиме, оно што су Римљани у Картагини покушавали са сољу, данас се неупоредиво лакше и ефикасније постиже бомбама са осиромашеним уранијумом. (Узгред, јесте ли се не-

* Главни уредник часописа „Нова српска политичка мисао“, Објављено: 07. 06. 2011. у дневном листу „Политика“.

када запитали зашто се, на пример, најславнији филмски психопата зове баш Ханибал (Лектор), а не, рецимо, Гај, Јулије или Марко?)

Историја се, наравно, никада не понавља дословно, али неке паралеле се тешко могу избећи. Свеједно да ли је и питању Бин Ладен или Ратко Младић. Свеједно да ли су и за шта они криви (Бин Ладен, по сопственом признању, јесте). Свеједно и колика је њихова кривица, на једној, и колике су њихове заслуге на другој страни. Али империјална (победничка) правда је империјална правда и ту нема много разлике. Сем што се Ханибал убио, што су Бин Ладена убили – а Младића углавном понижавају. И што је мој утисак да су прва двојица прошла у суштини боље.

На страну што ми Ратко Младић није био симпатичан и што ме је у оно време помало иритирала његова уочљива театралност и појмовна конфузија у јавним наступима које је очигледно волео. Али био је несумњиво храбар, није се богатио на народној муци и војници су га поштовали. А генерал Радиновић који му је, као и комплетном тадашњем војном врху СРЈ и Републике Српске, некада био професор, каже да је вероватно реч о „најталентованијем српском официру од Живојина Мишића наовамо”. Зато и верујем да је „рушење Младићевог мита” био важан, ако не и најважнији разлог ове потере за њим. При чему је, да се не лажемо, под условом да је последњих десетак година уопште могао одлучивати о себи и својим поступцима, закључно са овим последњим догађајима, генерал донекле томе и сам допринео.

У мору намерно пласираних баналности и ефемерија којима је последње

две недеље напросто бомбардована српска јавност, и које заслужују посебан текст, готово незапажено је прошла генералова изјава да за злочин у Сребреници одговорност сноси „паравојска, параполиција и параполитика”. Изјава веома важна и стога, разуме се, затурена. И ја му у тој ствари верујем. И мени се чини, мада је то сада, нажалост, најмање битно, да се његова, Младићева кривица у најбољем, односно најгорем случају креће у оквирима правно више него проблематичне, „командне одговорности” (шта је знао, шта је морао да зна, шта је могао или морао да спречи), одговорности која, узгред буди речено, уопште није важила за муслиманске команданте око Сребренице, или за албанске „војсковође” на Косову и Метохији.

Младићева одговорност – сем што су његова матична држава и народ изгубили рат у коме до краја нису знали ни да ли учествују – може се тицати управо те, евентуалне, командне одговорности за стрељање још увек неутврђеног броја мушкараца након уласка у Сребреницу. Све остало („геноцид” итд.) биће директни покушаји наметања „победничке правде”, са циљем ликвидације Републике Српске. А саучествовање саме српске стране, српске политике, власти и доброг дела опозиције, медија и интелигенције у том пројекту представљаће тешку срамоту и тешко избрисиву „љагу” на националном памћењу и идентитету.

Треба ли уопште подсећати да то што су се у име тадашњих „евро-афро-азијских” интеграција одрекли најчувенијег сународника и протерали га, Картагини није донело спас.